

Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöspäivämäärä 17.03.2026

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 17.03.2026

Kausantien ja Keskustien risteysalueen katusuunnitelma

339/08.00.00.04/2026

3883/10.03.01.00/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

suunnitteluinsinööri Inka Salo, p. 044 018 7244

liikenneinsinööri Juhana Polojärvi, p. 044 482 6402

projektipäällikkö Petteri Väisänen, p. 044 482 6410

Päätös**Esittelijä**

kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Lautakunta päättää hyväksyä Kausantien ja Keskustien risteysalueen katusuunnitelman (piirustukset 2025-92-101-K, 2025-92-201-K, 2025-92-202-K, 2025-92-151-Li ja 2025-92-152-Li).

Perusteluosa**Tiivistelmä**

Kausantien ja Keskustien risteysalueen suunnittelun tavoitteena on alueen liikenneturvallisuuden parantaminen, erityisesti kävellen ja pyörällä kulkevien koululaisten sekä muiden jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden näkökulmasta. Kausantie on pyöräilyn tavoitteellinen pääreitti. Risteykseen on suunniteltu kiertoliittymä, jonka avulla hillitään ajonopeuksia ja mahdollistetaan turvallinen reitti Kausantien

yli. Samalla parannetaan alueen jalankulun ja pyöräilyn väyliä, kuivatusratkaisuja, risteysalueen viihtyisyyttä, bussipysäkkejä sekä valaistusta koko suunnittelualueella.

Kohde on osa Traficomien Lahden kaupungille myöntämää Suomi liikkeelle - ohjelman valtionavustuskokonaisuutta. Avustuksilla pyritään parantamaan erityisesti jalan ja pyörällä liikkuvien turvallisuutta koulureiteillä ja koulujen lähiympäristöissä. Lisäksi halutaan edistää fyysisesti aktiivisia kulkutapoja koulumatkoilla ympärivuotisesti. Katusuunnitelman mukaisten toimenpiteiden alustava kustannusarvio on 600 000 euroa. Avustusta kohteen suunnitteluun ja toteutukseen on myönnetty 100 000 euroa.

Suunnitelman lähtökohdat

Kausantie ja Keskustie sijaitsevat Lahdessa, Nastolan (35.) kaupunginosassa. Kyseessä on voimassa olevan asemakaavan mukaisten katujen risteysalue, välillä Huokotie – Kausantie 30. Alueen asemakaava on saanut lainvoiman 13.10.2010. Muutoksia on suunniteltu hyödyntäen asemakaavan mukaisten katualueiden lisäksi Kausantien ja Keskustien risteyksessä sijaitsevaa, asemakaavassa osoitettua yleistä pysäköintialuetta (LP), johtuen kiertoliittymän vaatimasta tilantarpeesta. LP-alueen käytöstä on keskusteltu asemakaavoituksen kanssa ja todettu sen olevan yleisestä liikennealueesta ja käytettävissä kiertoliittymän tarpeisiin. Ennen nykyistä, voimassa olevaa asemakaavaa alue oli asemakaavassa kokonaisuudessaan katualuetta, sillä siinä oli varauduttu kiertoliittymän toteuttamiseen.

Suunnittelualueen liikennejärjestelyt ovat tällä hetkellä jalankulkijan ja pyöräilijän näkökulmasta turvattomat ja erityisesti Kausantien ja Keskustien risteysalue on jäsentymätön lukuisista liittymistä, kulkureiteistä ja suojateista johtuen. Nastolan kirkonkylän suunnasta tultaessa jalankulkijan ja pyöräilijän on ylitettävä Kausantie käyttäen yhtä neljästä suojatiestä, sillä jalankulun ja pyöräilyn väylä jatkuu kohti Rakokiveä vain Kausantien varressa sijaitsevan puurivistön pohjoispuolella. Väylä on Lahden yleiskaava 2035 mukainen pyöräilyn tavoitteellinen pääreitti ja yksi Nastolan

merkittävimmistä sisäisistä jalankulun ja pyöräilyn yhteyksistä. Alueen ajoradat ovat leveät ja suorat, mikä myös tekee kadun ylittämisestä turvatonta. Kausantiella on nykyisellään 50 km/h nopeusrajoitus, mutta nopeusmittausten perusteella ajonopeudet nousevat yleisesti tätä korkeammiksi. Lisäksi sekä Keskustien puolella että Kasantien eteläpuolella, jalankulkijan ja pyöräilijän paikkaa ei ole selkeästi erotettu muista katuun liittyvistä alueista, kuten pysäköinti- tai tonttien piha-alueista.

Parannetut väylät on nyt suunniteltu pääreitin kriteeristön mukaisesti, tavoitteena mahdollisimman sujuvat ja laadukkaat jalankulku- ja pyöräliikenteen reitit. Esitetyt toimenpiteet auttavat myös alueella liikkuvia autoilijoita huomioimaan paremmin jalan tai pyörällä kulkevat koululaiset ja muut reittien käyttäjät. Jalankulku- ja pyöräväylien olosuhteiden parannuksella pyritään myös lisäämään kävelen ja pyörällä kulkevien osuutta.

Katusuunnitelma perustuu hankehakuvaiheessa laadittuun yleissuunnitelmaan. Kohteelle on myönnetty Traficomin Suomi Liikkeelle -ohjelman valtionavustusta 100 000 euroa, mikä on yksittäiselle kohteelle myönnettävän avustuksen enimmäismäärä. Ohjelman tavoitteena on koulumatkojen turvallisuuden ja liikunnallistamisen edistäminen. Lahden kaupunki sai avustusta yhteensä neljään eri kokonaisuuteen, joista kolme keskittyy Rakokiven koulureitteihin ja neljäs valaistuksen parantamiseen Nastolan kirkonkylällä, Erstalla ja Renkomäessä. Avustuspäätöksessä edellytetään, että töiden tulee valmistua syksyllä 2026 ja loppuraportointi maksatushakemuksineen tulee olla toimitettu 31.10.2026 mennessä. Toteuttamisen edistämiseksi on laadittava tarkemmat suunnitelmat. Esitettyjen muutosten mukainen alustava kustannusarvio Kasantien ja Keskustien risteysalueen osalta on 600 000 euroa.

Suunnitelman sisältö

Liikenne- ja katutekniset ratkaisut

Kausantien ja Keskustien risteysalue on tällä hetkellä T-risteys, johon liittyy neljänneksi haaraksi tonttiliittymä. Risteykseen on esitetty toteutettavaksi uusi kiertoliittymä, jonka halkaisija on n. 30 m. Mitoittavana ajoneuvona on käytetty telilinja-autoa. Kausantien suuntaisesti kulkevalle pyöräilyn pääreitille on suunniteltu uusi jalankulku- ja pyöräväylä, jossa jalankulku ja pyörätie on eroteltu toisistaan. Pääreitin leveys on kiertoliittymän itäpuolella 6 m, josta pyöräilylle on varattu 3 m ja jalankululle 3 m. Kiertoliittymän länsipuolella pääreitin leveys on pyöräilyn osalta 3 m, jalankulun osalta leveys vaihtelee 2...2,4 m välillä. Pyörätie jatkuu Keskustien suuntaan liittyen kadun itäreunassa sijaitsevaan nykyiseen yhdistettyyn jalankulun ja pyöräilyn väylään. Keskustien länsireunan nykyinen jalankulun ja pyöräilyn väylä säilyy yhdistettynä jalankulun- ja pyöräilyn väylänä ja Kausantien pohjoisella se jatkuu sellaisena Olkipolulle saakka.

Ajoratojen leveydet säilyvät Kausantiellä nykyisellään, 4 m levyisenä. Kaventavaa vaikutusta luodaan rakenteellisilla ratkaisulla, kuten keskisaarekkeilla ja -korokkeilla, jotka jäsentävät ajorataa sekä lyhentävät suojateiden ylitysmatkaa. Ajorata erotetaan jalkakäytävästä ja pyörätiestä 12 cm korkealla reunatuella. Pyörätien ja ajoradan väliin on suunniteltu erotuskaista, joka joko nurmetetaan tai kivetään. Lisäksi kohteen bussipysäkit siirretään suunnitelmassa esitettyihin sijainteihin ja toteutetaan nykyisten pysäkkisyvennysten sijaan ajoratapysäkkeinä. Rakenteellisilla muutoksilla tuetaan kohteen nopeusrajoituksen alentamista ja parannetaan liikenneturvallisuutta. Ajoradan tasaus Kausantiellä mukailee nykyistä. Pyöräteiden ja jalkakäytävien osalta tasaus hieman nousee nykyiseen maanpintaan nähden, jotta väylät saadaan kuivatettua ajoradalle päin.

Keskustiellä ajoradan leveydeksi on osoitettu 7 m, mikä on nykyistä hieman kapeampi. Kaventamalla ajorataa, kadun alkuosan jalkakäytävälle ja yhdistetylle jalankulun ja pyöräilyn väylälle saadaan enemmän tilaa. Ajoradan osalta Keskustien tasaus säilyy likimain ennallaan, länsipuolisen yhdistetyn väylän osalta tasausta hieman nostetaan, jotta varmistetaan katualueen hulevesien ohjaus.

Pintamateriaalit ja kasvillisuus

Ajoradat sekä niiden yhteydessä olevat jalkakäytävät ja pyörätiet päällystetään asfaltilla suunnitelmassa esitetystä laajuudessa. Erotellulle pyörätielle tehdään punainen sirotepinta. Jakajat ja erotuskaistat tehdään kiveyksellä. Kivettyjä alueita voidaan hyödyntää talvella lumitilana.

Nykyistä kasvillisuutta pyritään säilyttämään. Poistettavat puut ovat esitetty suunnitelmissa ja ne korvataan uusilla. Alueelle on osoitettu uusia puita, joita on ryhmitelty Kausantien varteen sekä nykyisen puurivin jatkoksi, että erillisiin ryhmiin. Suunnitelmien nähtävillä olon jälkeen puita on lisätty myös kiertoliittymän kivetyille alueille. Koville pinnoille istutettaville puille toteutetaan kantava kasvualusta. Nähtävillä olon jälkeen on lisätty kasvillisuutta myös kiertoliittymän pohjoispuolisille viheralueille. Aiemmin nurmetettavaksi esitetuille alueille on nyt osoitettu eri korkuisia pensaita.

Kadun reuna-alueet nurmetetaan tai ennallistetaan. Kausantien katualueen ja Kausantie 15 väliin on osoitettu reunakivi rajaamaan aluetta. Yleisen alueen ja kiinteistön piha-alueen välinen korkoero otetaan kiinni kenttäkiveyksellä.

Kuivatus

Hulevesien hallinnan pääperiaate muuttuu nykyisestä, osin avo-ojiin tukeutuvasta ratkaisusta, kun katutilaa otetaan jalankulun ja pyöräilyn tarpeisiin. Jalkakäytävien ja pyöräteiden kallistukset on suunniteltu ohjaaman hulevedet ajoradalle, josta vedet kerätään hallitusti ajoradan molempiin reunoihin suunniteltuihin ritaläkaivoihin ja johdetaan edelleen hulevesiviemäriin Kausantien ja Keskustien suuntaan.

Valaistus

Kohteen katuvalaistus uusitaan. Valaisinten sijainnit on esitetty katusuunnitelmassa. Valaisimien sijainteja on osin päivitetty nähtävillä olon jälkeen, yhteensovittamisen varmistamiseksi.

Liikenteenohjaus ja pysäköinti

Liikenteenohjaus esitetään erillisessä liikenteenohjaussuunnitelmassa. Kausantien osuudella nykyinen 50 kilometrin tuntinopeusrajoitus alennetaan 40 kilometriin tunnissa. Nopeusrajoitus osoitetaan alumerkein. 40 km/h:n nopeusrajoitusalue ulottuu nykyisille Keskustien ja Huokotien 40 km/h:n rajoitusalueille.

Nopeustason yhtenäistäminen viereisten Keskustien ja Huokotien 40 km/h:n alueiden kanssa selkeyttää liikenneympäristöä ja tukee johdonmukaista nopeusrajoitusjärjestelmää.

Kausantien varteen on osoitettu viisi (5) aikarajoitettua kadunvarsipysäköintipaikkaa korvaamaan alueelta poistuvaa yleistä pysäköintialuetta. Poistuvan pysäköintialueen käyttö on nykyisin vähäistä, kun liiketilojen toimintoja on aikanaan lakkautettu.

Katu- ja ylläpitoluokka

Kausantie on alueellinen kookojakatu, jonka ylläpitoluokka on II. Keskustie on katuluokaltaan tonttikatu, joiden ylläpitoluokka on II.

Suunnitellut kadut on esitetty suunnitelmapiirustuksissa piir.nrot:

2025-92-101-K Kausantie-Keskustie liikenneympyrä, asemapiirustus

2025-92-201-K Kausantie, pituusleikkaus ja tyyppipoikkileikkaus

2025-92-202-K Keskustie, pituusleikkaus ja tyyppipoikkileikkaus

2025-92-151-Li Kausantie-Keskustie liikenneympyrä, liikenteenohjaussuunnitelma

2025-92-152-Li Kausantie-Keskustie liikenneympyrä, liikennemerkkiluettelo

Katusuunnitelmaselostus

Asianosaisten kuuleminen

Katusuunnitelmat ovat olleet nähtävillä 12.2.-25.2.2026 välisen ajan Nastolan kirjastossa monitoimitalo Loistossa, Palvelutorin Osallistumistila Kympissä sekä kaupungin verkkosivuilla. Lisäksi OmaLahti-osallisuusalustalle on tallennettu lyhyet esittelyvideot kaikista Rakokiven Suomi liikkeelle -kohteista.

Suunnittelualueeseen rajautuville kiinteistöille jaettiin tiedote nähtävillä olosta kirjeitse. Asiasta on myös tiedotettu Rakokiven ja Kukkasen koulujen oppilaita ja huoltajia Wilma-viestillä. Lisäksi tiedotettiin poliisia ja pelastusviranomaiselle lähetettiin lausuntopyyntö.

Katusuunnitelmasta tuli kaksi (2) muistutusta nähtävillä oloaikana. Toisen muistutuksen tueksi tuli vetoamus, jonka on allekirjoittanut saatteen mukaan Kausantie 34:n huoneistojen omistajat ja vuokralaiset.

Muistutukset käsittelevät suunnitelmaa saman kiinteistön näkökulmasta. Muistutuksissa esitetään huoli ajoneuvoliikenteen siirtymisestä lähemmäs Kausantie 34 rakennusta sekä vedotaan edellä mainitun aiheuttavan melu- ja pölyhaittaa sekä tärinää. Muistutuksissa esitetään, että kiertoliittymä tulisi sijoittaa Kausantien ja Huokotien risteysalueelle nyt suunnitellun sijainnin sijaan. Toisessa muistutuksessa toivotaan myös suunnitelmaan lisää viheralueita vedoten mm. asumisviihtyvyyteen. Vetoamuksessa toistetaan yksityishenkilön muistutus todeten sen tuovan perustellusti esiin asukkaiden mielipiteet sekä toivotaan niiden huomioon ottamista hankkeen toteutuksessa.

Muistutukset kokonaisuudessaan sekä vetoamuksen saate löytyvät liitteistä.

Vastine muistutuksiin:

Nähtävillä olleessa suunnitelmassa alueen suunnittelu on tehty voimassa olevan asemakaavan mukaisia LP-alueen rajoja noudattaen. Asunto Oy Kirjosiiven muistutukseen perustuen suunnitelmaa on nähtävillä olon jälkeen päivitetty siten, että muutoksia osoitetaan vain kaupungin omistuksessa olevalle LP-alueen osalle. On arvioitu, että muutostarve Asunto Oy Kirjosiiven omistamalla osuudella olisi vähäinen, eikä kokonaisuuden kannalta välttämätön ja suunnitteluratkaisu voidaan esittää myös maanomistajusrajoja mukaillen. Katusuunnitelmalla ei siten oteta kantaa maanomistusoikeuden muutokseen tai sen tarpeeseen.

Kiertoliittymän sijoittuminen Kausantien ja Keskustien risteysalueelle on arvioitu yleissuunnitteluvaiheessa. Huokotien liittymässä liikennekäyttöön asemakaavassa varatut alueet ovat Keskustiehen verrattuna selkeästi rajallisemmat, eikä väylien linjauksia ole mahdollista tehdä liikenteen kannalta kovin sujuviksi. Lisäksi Huokotien liikenneympyrä vaatisi suurempia muutoksia Keskustien liittymään verrattuna Keskustien ympyrän muutoksiin Huokotien liittymään, mikä voisi tehdä siitä myös kalliimman vaihtoehdon. Keskustien ympyrän hyötynä on myös, että se laskee ajonopeuksia Olkipolun ylityskohdalle asti ja bussipysäkit saadaan sijoitettua asutuksen kannalta keskeisemmälle sijainnille.

Kiertoliittymä sijoittuu kokonaan olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön, yleiselle, liikennekäyttöön tarkoitetulle katu- sekä pysäköintialueelle. Melun ei ole arvioitu lisääntyvän suunnitelman myötä, vaikka suuremman liikennemäärän ajolinja siirtyy pohjoispuolella hieman lähemmäs asuinrakennuksia. 50 km/h alueella rengasmelun osuus henkilöautojen kokonaismelusta on yli 60 %. Kiertoliittymän sekä nopeusrajoituksen laskun myötä ajonopeuksia saataisiin merkittävästi laskettua, mikä on tehokkain tapa laskea autoista muodostuvan rengasmelun määrää. Tulevaisuudessa myös moottorien meluhaitat vähenevät autokannan sähköistyessä.

Suunnitteluohjeessa esitetään tarkempia tärinätarkasteluja edellyttävinä liikennetyypeinä raskas katu- tai maantieliikenne sekä korotukset, joita ei ole osoitettu suunnittelualueelle. Kausantien raskaan liikenteen osuus on vähäinen (n. 4 %) ja ajoradan lähin reuna on yli 35 metrin päässä rakennuksesta. Perustuen edellä mainittuihin sekä suunnitteluohjeen mukaan luokiteltuun alueen maaperään, tarkempaa tärinän tarkastelua ei ole esitetyn suunnitelman pohjalta tarpeen tehdä.

Suunnitelmaan on nähtävillä olon jälkeen lisätty puita ja pensaita sekä asumisviihtyvyyden että pölyn sidonnan näkökulmasta. Pölyhaitan ei ole arvioitu lisääntyvän nykyisestä, ottaen huomioon risteysalueen nykyisen käytön liikennöitynä, asfalttipintaisena pysäköintialueena. Myös ajonopeuksien aleneminen vähentää ilmaan nousevan katupölyn määrää. Lisäämällä puita ja pensaita alueelle pölyn sidontaa saadaan nykytilanteesta parannettua ja samalla tuodaan kaivattua näkösuojaa muistutuksessa esitetyle kiinteistölle, erityisesti Kausantien suunnasta ajettuna.

Hulevesien hallinta katualueella on esitetty katusuunnitelmassa. Kuivatusratkaisu tukeutuu suunnitelmassa esitettyihin ritaläkaivoihin sekä hulevesiviemäriin, aiemmin kuvatun mukaisesti.

Pelastustien merkitsemisestä vastaa kiinteistön omistaja. Suunnittelussa on huomioitu kiinteistön puolelle asetetut pelastustien merkit varmistamalla merkityille alueille pääsy yleisen alueen puolelta. Pelastusviranomaisen edustajille on lähetetty nähtävilläolona lausuntopyyntö, mutta lausuntoa tai muuta kannanottoa ei ole saatu. Nähtävillä olon jälkeen suunnitelmaan on täydennetty viiteteksteinä suunnitellun alueen ulkopuolelle sijoittuvat pelastustiet osoittamaan niiden sijoittumista suhteessa laadittuun katusuunnitelmaan. Asiasta ollaan uudelleen yhteydessä pelastusviranomaiseen rakennussuunnitteluvaiheessa ja mahdolliset muutostarpeet huomioidaan.

Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöspäivämäärä 17.03.2026

Lautakunnan toimivalta asiassa perustuu Lahden kaupungin hallintosäännön 2025/18 Kaupunkiympäristön palvelualueen erillissääntöjen toimivaltataulukkoon, kohta: yleisten alueiden pito.

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Toimenpiteet

Ote ilman liitteitä: asianosaiset, muistutusten jättäjät

Kaupunkitekniikka/projektipäällikkö

Kaupunkisuunnittelu/liikenneinsinöörit